

Normalisering in 2035 – Wat is normaal?

Normen worden steeds belangrijker in de wereld van de veiligheidskunde. Voor bijna alles wat je om je heen ziet zijn wel normen opgesteld. Hoe zal dit zich in de toekomst ontwikkelen, en wat moet je daarmee als veiligheidskundige? Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn Dick Hortensius, Harold Pauwels en Raphael Gallis geïnterviewd.

Is normering belangrijk?

De gesprekspartners vinden 3 gebieden belangrijk voor een goede veiligheidssituatie: technische integriteit, de veiligheid van het machinepark en alles wat je doet om er veilig mee te werken. Daaromheen zijn de organisatorische aanpak en het borgen van veiligheid, plus cultuur en gedrag cruciaal.

Om hierin harmonisatie te verkrijgen worden normen en certificeringen gebruikt. Zo wordt een bepaalde standaard neergezet. Specialistische kennis en ervaring uit het vakgebied komen daarmee beschikbaar voor een grote groep belanghebbenden. Certificatie is het sluitstuk voor de waarborg dat een norm op goede manier wordt nageleefd.

Wat gaat er veranderen?

Ten eerste gaan volgens de gesprekspartners steeds meer instanties, vooral ook de overheid, normen gebruiken. Deze krijgen daardoor dus een zwaardere status. Normen waren altijd vrijblijvend, maar worden langzamerhand verplicht gesteld (b.v. vanuit het Bouwbesluit 2012). In ieder geval voelen veel normen als verplicht aan.

Ten tweede tracht de overheid de regeldruk te verminderen door meer verantwoordelijkheid bij werkgevers en brancheverenigingen te leggen. NEN ziet dat er steeds meer aandacht komt voor normen die de balans zoeken tussen de eerder genoemde gebieden, met een accentverschuiving richting gedrag en cultuur. Normen omtrent technische integriteit blijven belangrijk maar de focus komt meer te liggen op het gebruik van nieuwe materialen en producten, alsmede het onderhoud en levensverwachting daarvan. Interactie tussen de drie gebieden wordt steeds belangrijker.

Ten derde kunnen normen de snelheid waarmee veranderingen worden doorgevoerd lastig bijhouden. Denk hierbij aan veranderingen in kennis, techniek, werkprocessen en arbeidsverhoudingen. Ten vierde vergroot het belang van internationalisatie: normen kunnen per land verschillen, terwijl producten en diensten internationaal worden aangeboden.

Wat is de verwachting van normering en certificering anno 2035?

“Misschien wordt het belang van technische integriteit minder belangrijk, meer een standaard basisvoorwaarde”, geeft men aan. De aandacht zal dan gaan naar andere zaken zoals bedrijfsvoering, cultuur en gedrag, wat lastig te normeren is. De veiligheidskundige wordt hier dus mee geconfronteerd.

Normen zullen ook rekening moeten houden met nieuwe technieken, zoals robotisering. De wereld verandert snel en is dynamisch, maar de huidige normen zijn daarvoor te statisch. Door over te gaan op procesnormen- kan dat ondervangen worden. Het proces wordt dan eenvoudiger, gaat naar high-level structuren. De veiligheidskundige zal zijn adviezen op deze verandering moeten aanpassen. Een ander gevolg van de nieuwe technologie is dat afspraken omtrent de wijze van data-uitwisseling belangrijker worden.

Welke knelpunten en kansen zijn er voor de VK m.b.t. normering en certificering anno 2035?

Het zou kunnen dat de aandacht voor normen in veiligheidsonderwijs steeds belangrijker wordt, doordat het belangrijk is voor alle facetten in het veiligheidsproces. Het zou goed zijn als de beroepsverenigingen hun kennis meer gaan delen en liefst ook in normalisatiekaders wegzetten. Een bedreiging is wel dat je wordt overschaduwd door andere partijen zoals bijvoorbeeld verzekeraars. Bijblijven wordt steeds belangrijker.

Een potentieel knelpunt is dat veiligheidskundige ‘normdenken’. Vaak wordt nu gedacht dat het voldoende is om te voldoen aan een norm, maar men moet nog meer in risico's en in processen denken. Normdenken en inhoudelijke kennis van normen wordt meer een specialisatie, terwijl de veiligheidskundige in het algemeen de inhoud niet meer hoeft te kennen.

Dit artikel is samengesteld op basis van inzichten uit interviews met dhr. D. Hortensius, dhr. H. Pauwels en dhr. R. Gallis. Dick Hortensius is Senior consultant Managementsystemen bij de NEN te Delft. Harold Pauwels is Manager Industrie & Veiligheid bij de NEN te Delft. Raphael Gallis is Sr. Consultant earth, life and social sciences bij TNO Leiden.

Opgesteld door: dhr. B. Wolvers

Functie en organisatie: Adviseur en trainer bij Kader, Bureau voor Kwaliteitszorg B.V.